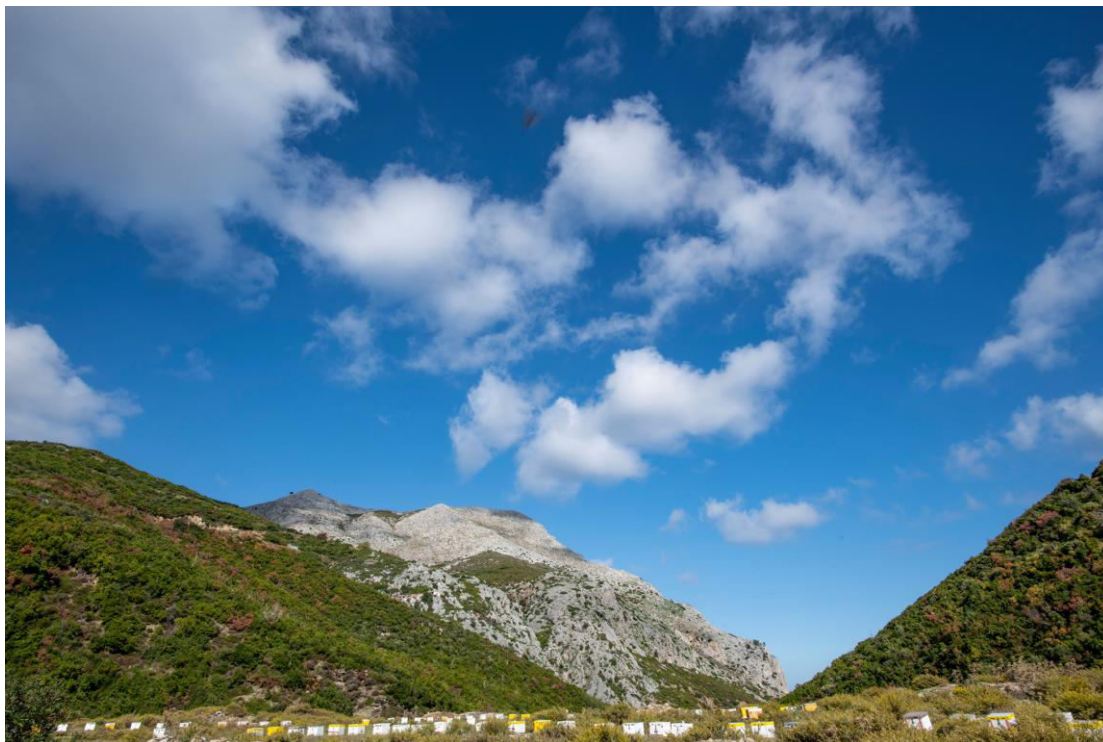


## ΕΚΕΙ ΨΗΛΑ ΣΤΟ ΟΡΤΑΡΙ ΤΗΣ ΕΥΒΟΙΑΣ· ΜΕ ΘΕΑ ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ

Την Εύβοια, το δεύτερο σε μέγεθος νησί της Ελλάδας, ο Φ.Ο.Σ. Γ.Π.Α. δεν είχε ποτέ επισκεφθεί, παρότι υπάρχουν σε αυτό πολλά απaráμιλλης ομορφιάς φυσικά τοπία, κορφές, ακτές, δάση, ποτάμια και αναρίθμητα μικρά χωριά, ιδιαίτερα στη βορινή πλευρά, την πλευρά δηλαδή που βρέχεται από το Αιγαίο πέλαγος.



Αν και είχαμε την ευκαιρία να επισκεφθούμε ιδιωτικά αρκετές φορές τη βορινή αυτή πλευρά, το τμήμα εκείνο που βρίσκεται βορειοδυτικά της Κύμης ήταν ουσιαστικά άγνωστο σε εμάς. Γνωρίζαμε πάντως την αγριότητα του τοπίου της περιοχής αυτής και έτσι όταν εδόθη η ευκαιρία με το φοιτητή μας Νώντα Καλογιάννη, Κυμιώτης ο ίδιος από το ορεινό χωριό Οξύλιθος, που πρότεινε να την επισκεφθούμε, με χαρά δεχθήκαμε.

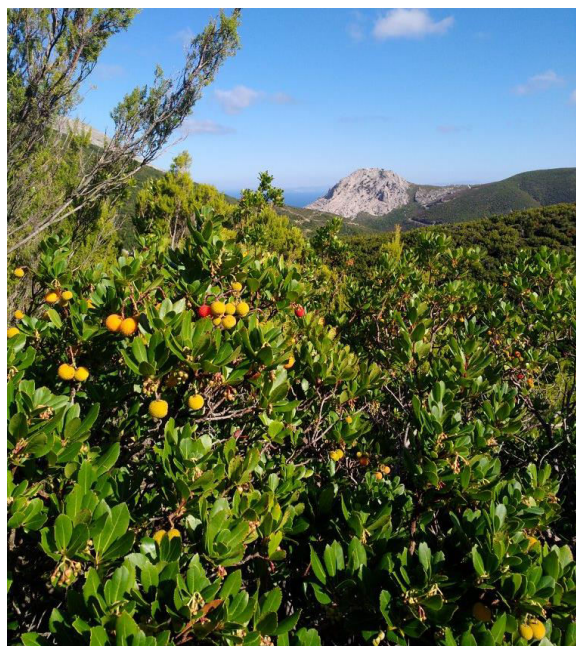
Έτσι, το Σάββατο 2 Νοεμβρίου 2019, με πολύ μεγάλη προσέλευση φοιτητών μας βρεθήκαμε, περνώντας από πολλά χωριά με έντονο μεσαιωνικό χαρακτήρα όπως το Αυλωνάρι, να ξεκινάμε αρκετά νωρίς την πορεία μας από την περιοχή Χωνευτικό της Κύμης, όπου και η ομώνυμη

πηγή γνωστή για τις ιαματικές ιδιότητές της. Μετά από 200 μέτρα περίπου χωματόδρομο ακολουθούμε σημασμένο μονοπάτι, αριστερά στο ρέμα του Κουματαριά. Ανάμεσα από πλατάνια που τα φύλλα τους πλέον έχουν αρχίσει να αλλάζουν χρώμα και



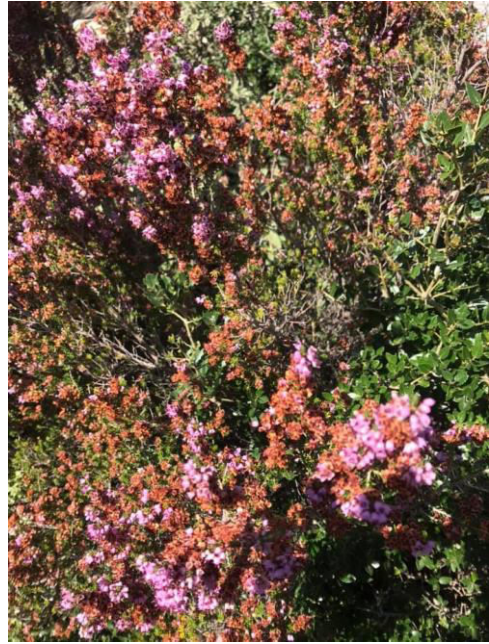
από κάθε λογής μακκία βλάστηση σύντομα φτάνουμε σε χαρακτηριστικό βραχώδες και αρκετά επικλινές πεδίο, που με προσοχή ανεβαίνουμε. Η πορεία γίνεται πλέον περισσότερο ανηφορική, αλλά

η πολύ πυκνή βλάστηση και η συνάντησή μας με πολλές ημέρες κουμαριές (*Arbutus unedo*), οι οποίες κυριολεκτικά μας σκεπάζουν, μας αποζημιώνει ιδιαίτερα όταν γευόμαστε τους κατακόκκινους ώριμους και εύγεστους καρπούς τους. Τέτοιους κουμαρότοπους, πυκνούς θαμνώνες από κουμαριές, συναντάμε συχνά στα βουνά μας την

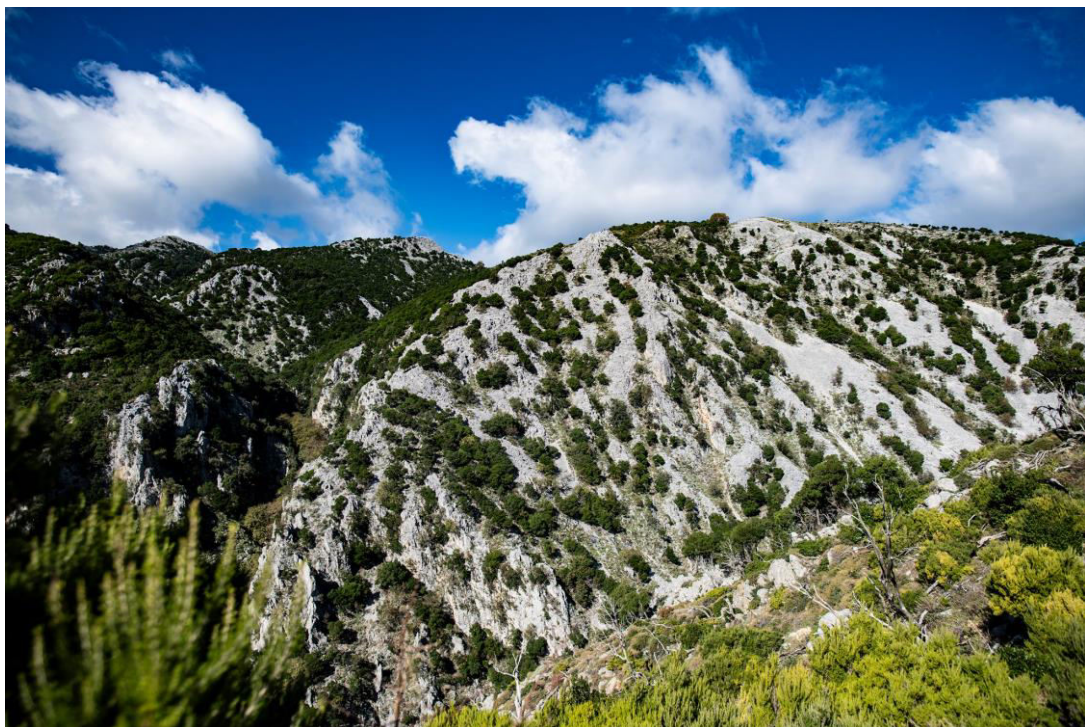




εποχή αυτή, όπου οι καρποί συνυπάρχουν με τα πολυάριθμα καμπανόμορφα λευκορόδινα άνθη, τα οποία οι μελισσοκόμοι μας εκμεταλλεύονται για την παραγωγή του περίφημου αν και κάπως πικρού μελιού που βγαίνει από αυτά. Την ίδια εποχή (φθινόπωρο) ανθίζει και το ρείκι (*Erica verticillata*), το οποίο και αυτό βλέπουμε γύρω μας και που επίσης εκμεταλλεύονται οι μελισσοκόμοι τόσο για παραγωγή μελιού όσο και για το δυνάμωμα και το ξεχειμώνιασμα των μελισσιών τους.



Κατά την πορεία μας είχαμε την ευκαιρία να ατενίζουμε πλαγιές άλλοτε κατάφυτες και άλλοτε γυμνές και να θαυμάζουμε την κίνηση των κατσικιών, που σαν πραγματικά αγριοκάτσικα



δρασκελίζουν επιδέξια τα βράχια. Κάπου-κάπου ξεπροβάλουν και μερικά μεγάλα δέντρα που όπως μας ανέφερε ο οδηγός της πορείας Γιώργος Ζουρμπουλής (Βαλιάνος), είναι σφενδάμια (*Acer* sp.) που δυστυχώς ασυνείδητοι υλοτόμοι λαθραία κόβουν για καυσόξυλα. Την λαθροϋλοτομία



ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε όλο και περισσότερο στα Ελληνικά βουνά, γεγονός που καταδεικνύει την ανεπάρκεια ελέγχου από μια Δασική Υπηρεσία απογυμνωμένη από ανθρώπινο δυναμικό.

Η πορεία μας πλέον συνεχίζεται σε δάσος βελανιδιάς, περνώντας πολλές



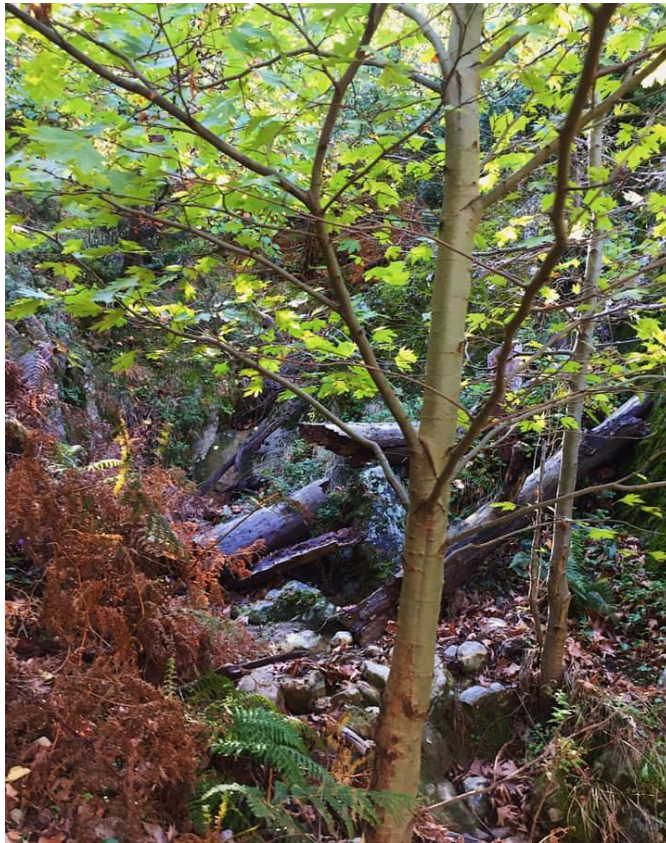
φορές από τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλους, μέσα από κοίτες μικρών φαραγγιών, με πυκνά πλατάνια και κάθε είδους άλλη βλάστηση (αριές, φιλικία, χρυσόξυλα κ.ά.). Η ομορφιά πραγματικά μας συνεπαίρνει έτσι ώστε συχνά σταματούμε όχι τόσο να ξεκουραστούμε αλλά για να νιώσουμε την γοητεία που



αναδύεται από τους κρυφούς μυστικούς αυτούς τόπους. Εντύπωση μας δημιουργούν οι ξερολιθιές και τα μικρά πέτρινα φράγματα που έχουν



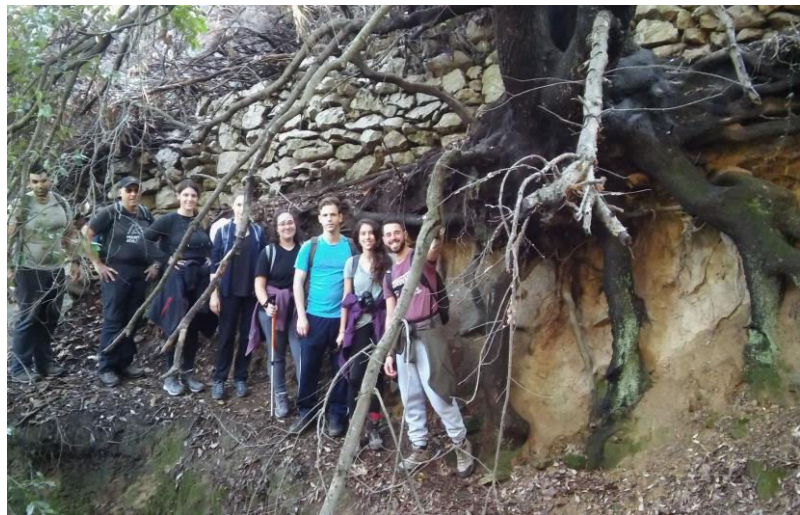
κατασκευαστεί παλαιότερα για να προστατεύουν τις πλαγιές από τη



διάβρωση και τα ρέματα από τις πλημμύρες και που δυστυχώς, παραδομένα πλέον στο χρόνο, αρκετά από αυτά έχουν μισογκρεμιστεί. Συχνά επίσης παρατηρούμε φυτά όπως το φασκόμηλο, το θρούμπι, τη λαδανιά, αλλά και το φυτό *Helleborus cyclophyllus*, γνωστό ως τρελόχορτο, ονομασία που παραπέμπει στις δηλητηριώδεις ιδιότη-

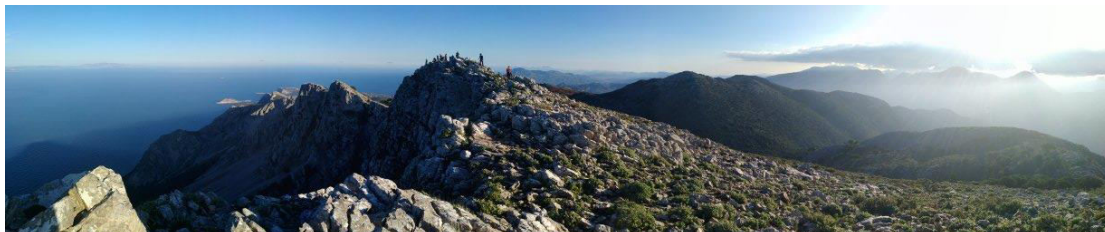
τές του τόσο για τα ζώα όσο και για τον άνθρωπο. Και μεν τα ζώα το

αποφεύγουν, αλλά το άλλο κοινό όνομα του φυτού αυτού «σκάρφη», μας θυμίζει την προσπάθεια ανθρώπων που «σκαρφίζουνταν» τεχνάσματα για να

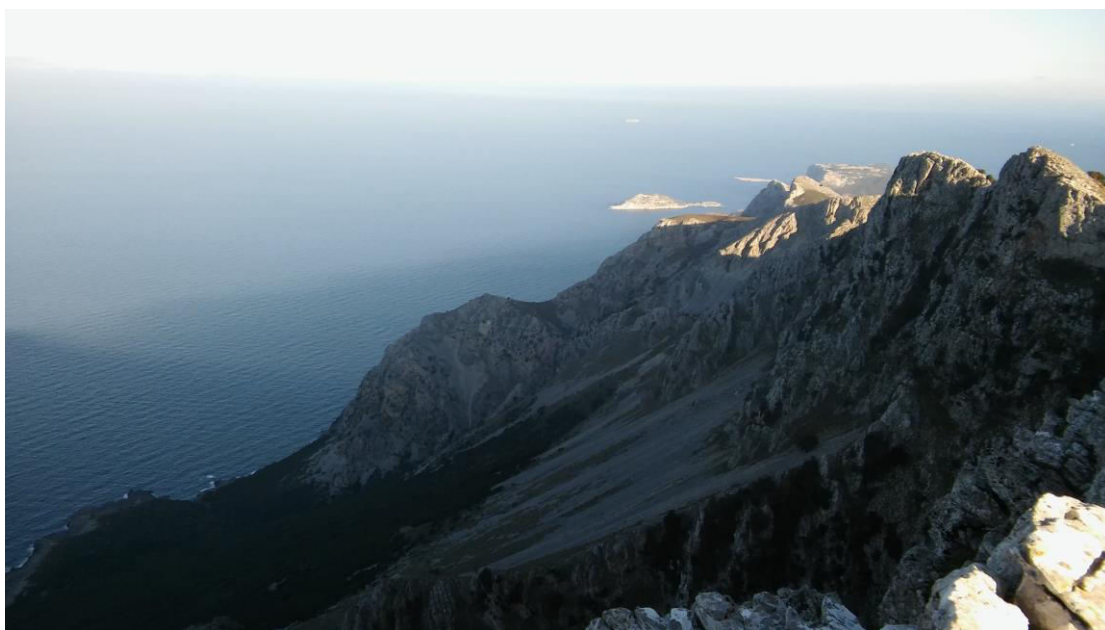


δηλητηριάσουν άλλους ή για να αποφύγουν, προσποιούμενοι ανημπόρια λόγω κατανάλωσης του φυτού αυτού, κάποιες επίπονες εργασίες. Αυτό μας το διηγήθηκε ο οδηγός μας Γιώργος, που μαζί με τόσες άλλες πληροφορίες που γνωρίζει για την περιοχή, με περισσή προθυμία μοιραζόταν μαζί μας.

Μετά από περίπου 3 ώρες συναντήσαμε χωματόδρομο τον οποίον ακολουθήσαμε μέχρις ότου βρεθούμε στην βάση ανηφορικής πλαγιάς που οδηγεί στην κορυφή του Ορταριού. Την πλαγιά αυτή είχαμε ήδη δει



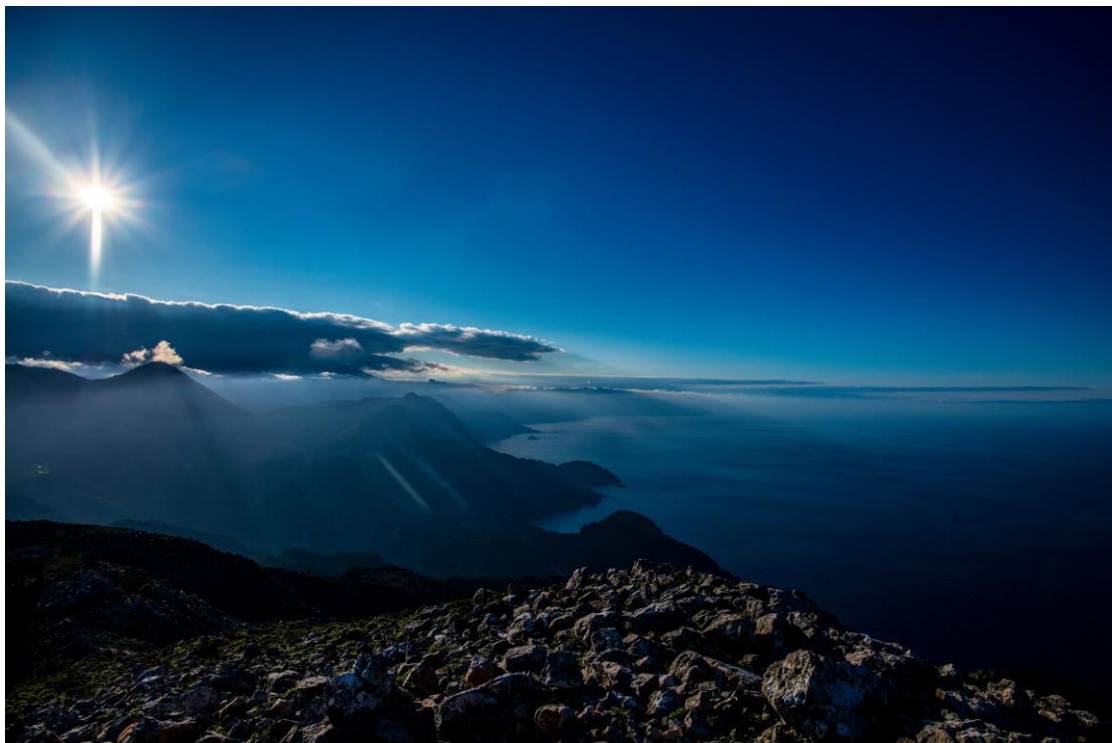
προηγουμένως να φαντάζει αρκετά απρόσιτη και βραχομένη. Η τελική προσπάθεια όλων μας απεδείχθη όμως αρκετά εύκολη, έτσι ώστε σύντομα να φτάσουμε στην κορυφογραμμή από όπου και το θέαμα που ξαφνικά αντικρίσαμε κυριολεκτικά θα παραμείνει χαραγμένο στη μνήμη μας. Οι απίστευτα κατηφορικές -που σε μερικά σημεία είχαν και αρνητική κλίση-



αποτομιές προς τη θάλασσα, σχεδόν άδενδρες και με εκτεταμένους «χαλιάδες» (σάρες) έκοβαν κυριολεκτικά, μαζί με την ανεμπόδιστη θέα στο Αιγαίο, την ανάσα. Η τρομερή αυτή ορθοπλαγιά που είναι κάτω από τα πόδια μας (875μ.), αλλά και πολλές άλλες δεξιά και αριστερά μας, φαντάζουν ιδιαίτερα απειλητικές σε όποιον τολμήσει να ανέβει μέχρι εκεί πάνω και φαίνεται ότι πράγματι είναι από τις μεγαλύτερες στην Ευρώπη με κατάληξη στην θάλασσα. Αναλογιζόμαστε την δυσκολία που θα είχε να ατενίζει κανείς αυτή τη θέα εάν επικρατούσε ισχυρός άνεμος ή και ομίχλη. Αλλά τυχεροί



εμείς, με καθαρό ουρανό από τις βροχές των προηγούμενων ημερών, μπορούσαμε όχι μόνο να δούμε τη γειτονική Σκύρο και τις άλλες Σποράδες (Σκόπελο, Σκιάθο, Αλόνησο), τα μικρά νησιά όπως το Πιπέρι, Σκατζούρα, Περιστέρα του Θαλασσίου Πάρκου των Σποράδων, αλλά και την κορυφή του Πηλίου έως ακόμη και αυτή του Αγίου Όρους. Η κορυφή επίσης της Όχης στο βάθος ανατολικά και νότιά μας, στην άκρη της Εύβοιας, φαινόταν σαν να αιωρείται πάνω από τα σύννεφα, ενώ δυτικά πολλές κορυφές των παραδίρφυων βουνών αλλά και αυτή η ίδια η Δίρφυς μπορούσε να φανεί.



Αρκετή ώρα μας πήρε για να αποφασίσουμε τον δρόμο της επιστροφής μαγεμένοι εκτός των άλλων και από το θέαμα της αφρισμένης ακτής στο βάθος των κατηφορικών πλαγιών, από τα κύματα που έρχονταν ουσιαστικά ανεμπόδιστα από την Θράκη και ξέσπαγαν ορμητικά στις δαντελωτές, πανέμορφες αλλά άγριες ακτές.

Συνεπαρμένοι καθυστερήσαμε την κάθοδό μας έτσι ώστε αποφασίσαμε για την ασφάλειά μας να ακολουθήσουμε τον δρόμο και όχι το μονοπάτι από όπου είχαμε ανέβει για να φτάσουμε, νύχτα πλέον, στο λεωφορείο που περίμενε στο Χωνευτικό.





Με μικρή καθυστέρηση στην πανέμορφη πόλη της Κύμης για να γευθούμε τοπικά γλυκά (μπακλαβά και αμυγδαλωτά) και άλλα εδέσματα, πήραμε το δρόμο της επιστροφής υποσχόμενοι να πραγματοποιήσουμε και άλλες διαδρομές στην περιοχή, που μας πρότειναν οι οδηγοί μας: Νώντας Καλογιάννης, Γιώργος Ζουρμπουλής και Στέφανος Μικερόζης. Η αγάπη, ο ενθουσιασμός και οι γνώσεις τους αναμφίβολα είναι πολύτιμες για την ανάδειξη της περιοχής τους σε πολλούς άλλους φυσιολάτρες που θα θελήσουν να οδοιπορήσουν στην Εύβοια.



*Επιμέλεια κειμένου*  
Ν.Γ. Εμμανουήλ, Ομότιμος Καθηγητής  
Δρ Ε.Ν. Πάνου, Ε.ΔΙ.Π.

*Οι φωτογραφίες έχουν επιλεγεί από πλήθος άλλων που έχουν δοθεί από τα κάτωθι μέλη (φοιτητές και άλλους) του Φ.Ο.Σ. Γ.Π.Α.: Αγαλόπουλος Νικόλας, Ανεστοπούλου Όλγα, Βούκατα Βαΐα, Θεοδώρου Γιώργος, Καλογιάννης Νώντας, Κάντζας Χρήστος, Λαζαρόπουλος Γιώργος, Μανδηλάρη Νικόλ, Μοίρα Εύα, Μπάνος Περσέας, Μπουρλάς Κωνσταντίνος, Μυλωθρίδου Νατάσα, Νομικού Χριστίνα, Πάνου Ελένη, Τσατήρης Βασίλης.*